

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 120

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA: 25-67 in 28-67
CELIJE, Prešernova 3. tel. 280
OSTNI ČERKOVNI RACUN 11.409

Maribor, četrtek 30. maja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Berlin: Umik ekspedicijske armade ogrožen

BERLIN, 30. maja. DNB. Včeraj sta dve veliki nemški letalski brodogradilnici pod vodstvom dveh letalskih generalov izvršili generalni napad na angleško-fran-

cosko reševalno brodogradilnico v Dunkerqueu, ki je imelo nalogo rešiti, kar se da, od preostankov zavezniških armad v Flandriji. Nemški letalski napad je bil izvr-

šen koncentrično na brodogradilnico 60 sovražnih ladij, od katerih jih je bilo pri tem 30 potopljenih, med njimi 15 velikih transportnih, med katerimi je bilo več 15.000

tonskih ladij. Nemški lovci pa so pri tem generalnem napadu sestrelili 68 sovražnih letal. Pristanišče Dunkerquea je razrušeno.

Zavezniki so pričeli umikati svoje čete iz obkoljenega ozemlja čez Rokavski preliv v Anglijo — Krvavi boji za kritje umika — Ustavitev fronte na Sommi in Aisni — Napovedi o bodočem razvoju

BERN, 30. maja. Ass. Press. PO POROČILIH IZ BERLINA NAMERAVA NEMŠKO VRHOVNO VODSTVO VODITI NA SOMMI IN AISNI POZICIJSKO VOJNO, KE RHOČE IMETI NA RAZPOLAGO VSE SVOJE BOJNE SILE ZA NAPAD NA ANGLIJO, KI BO PO SPLOŠNEM MNENJU ZAUKAZAN V NAJBЛИŽJI BODOČNOSTI, KER SO PRIPRAVE V GLAVNEM ŽE DOKONČANE. PO FRANCOŠKIH VESTEH SE JE PA ZAVEZNIŠKIM ČETAM POSREČILO POLOŽAJE NA ČRTI OB SOMMI IN AISNI MOČNO UTRDITI IN ZAVZETITUDI NEKAJ NEMŠKIH POSTOJANK. VSI ZNAKI KAŽEJO, DA SE BO SE-DAJ FRONTA USTALILA NA TEH POLOŽAJIH. V PRIMERU NEMŠKEGA NAPADA NA ANGLIJO BI ZAVEZNIŠKESILE V FRANCJI PREŠLE V PROTI-OFENZIVO IN SKUŠALE RAZBITI SEDANJO NEMŠKO FRONTO. NA VSAK NAČIN SE PA ZDI, DA SE NEMŠKA OFENZIVA ZAKLJUČUJE IN JE STOPILA V ZADNJO FAZO.

Vkrčanje zavezniških čet

LONDON, 30. maja. Reuter. Po poročilih od davi se zavezniške čete z brezprimernim junaštvom ob najnevarnejših okoliščinah in v neprestanih bojih bližajo z glavnimi silami obali, od katere imajo v posesti med Calaisom in Dunkerqueom še 50 km. Vkrčanje se vrši v najtežavnejših okoliščinah zaradi neprestanega nemškega bombardiranja. Pogosto morajo vojaki bresti do pasu, da pridejo do ladij, ali pa se posluževati ribiških čolnov. Pod zaščitnim ognjem francoske mornarice in zavezniškega letalstva pa se vkrča-

vanje redno nadaljuje. Sovražna letala bombardirajo tudi ladje z ranjenci in v nizkih poletih obsipavajo vkrčavajoče se čete z ognjem iz strojníc. Toda Anglija in Francija sta vrgli v boj vse razpoložljivo letalstvo, ki zadržuje nemško letalstvo, ki ga je sovražnik uporabil v celoti. Pri zavezniški obrambi se zlasti uveljavljajo najnovejša letala, ki so pravkar prispela iz USA in ki s svojo superiornostjo nemško letalstvo nadkriljujejo. Mesto Dunkerque je spremenjeno v bojno polje, ki ga označujejo streliški jarki in utrdbe vseh vrst.

okolnostmi se jim je posrečilo izvozjevati si dohod do obale. Tu nudi pri Dunkerqueu dragoceno pomoč francosko brodogradilnico pod poveljstvom admirala Adrialata ter zavezniško letalstvo. Ob Sommi je

uspelo naše položaje utrditi in zavzeti na 3 mestih desno obalo ter se tu ustaliti, pri čemer smo ujeli več sto sovražnikov. Na ostali fronti ničesar novega.

Pomoč ladij in letalstva

PARIZ, 30. maja. Havas. Suhozemne sile na severu zavezniške fronte prejemajo znatno pomoč od kombiniranih angleško-francoskih letalskih in pomorskih enot. V Dunkerqueu drži francoski admiral Abrial še nadalje prosto prometno zvezo, medtem ko zavezniška letala prizadevajo udar za udarom velike izgube sovražniku. Letalski napadi zavezniških eskadrilj se ponavljajo noč in dan ter

mečejo bombe na koncentracijska področja sovražnih čet. Na vseh ostalih točkah se bijejo ogorčeni spopadi, posebno tam, kjer so Nemci predrl skozi postojanke kapitulirane belgijske vojske. — Angleško-francoske rezervne divizije, ki so bile poslani na pomoč Belgijcem, so uspešno posegle v boje ter zadržale ali pa z velikimi izgubami pregnale sovražnika.

Angleži verujejo v rešitev

LONDON, 30. maja. Reuter. Položaj, kakor se je v Flandriji in Artoisu kazal sinoči, je bil sledeč: Angleška in francoska armada sta po usodni odločitvi belgijskega kralja, s čimer je bil razglašen njun bok morali tekom vsega večerajšnjega dneva vršiti pregrupacijo in zavarovati bok. Razen tega sta bila formirana in razpostavljena posebna bočna oddelka, ki imata nalogo vztrajati do konca ter kriti umik glavnih armad.

Vkljub temu, da je sovražnik vrgel v boj vse razpoložljive letalske sile in oklopne divizije ter vključil temu, da tolče umikajoči se armadi sovražna artilerija, sta obe armadi uspeli v redu umakniti se proti obali. Obe armadi sta nedotaknjeni in bosta tudi nedotaknjeni umaknjeni na varno. Sovražniku gre za to, da s koncentracijo sile, hitrosti in ropota demoralizira naše vrste, kar pa mu, ob znani hladnokrvnosti našega vojaka, ne uspeva.

Francozi o nasprotnih izgubah

PARIZ, 30. maja. Havas. V uradnih krogih naglašajo, da kljub resnemu položaju vojske na belgijskih tleh še ni vse izgubljeno. Gotovo pa je, da so nemške čete s pritiskom na zavezniške divizije utrpeli velike izgube in so se zelo izčrpale. Nemčija je z izgubo 2000 letal utrpela polovico skupnega učinkovitega le-

talstva, ki je bilo vrženo od početka vojske na fronto. Od tankov, ki so jih vrgli Nemci v ogenj 6000, so jih izgubili doslej 2000. Angleško-francoske čete, ki se v težkih okoliščinah bore pod poveljstvom generala Blancharda, dajejo sijajen odgovor in so storile vse, da se rešijo iz težkega položaja.

Nemška poročila o novih osvojitvah

BERLIN, 30. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo je izdalo poročilo: Usoda francoske vojske v Artoisu je zapečatena. Njen odpor južno od Lillea se je zrušil. Angleške sile, ki se upirajo zahodno od Dunkerqua, stoje tudi pred popolnim porazom. Z naglim pohodom smo vdrli skozi Brugge, zavzeli Ostende in dosegli Dunkerque. Ob Yseri in njenem kanalu se sovražnik še upira. Nad spomenikom v svetovni vojni padlih Nemcev v Lange marku vliha nemška zastava. Lille je dosežen od dveh strani, mesto je osvoje-no. Prav tako je na pohodu od zahoda bilo zavzeto mesto Armentieres. Pri Bailleulu se boji še bijejo. Vzhodno od Cassla smo predrl sovražno utrjeno po-

stojanko in dosegli od zahoda sem belgijsko mejo. Tu se boji še nadaljujejo. — Dunkerque je pod ognjem naših topov. Naše letalstvo neprenehoma obstreljuje sovražno zaledje, zlasti zbiranje sovražnih čet in njihove podhode. Dodatno pa je še prispelo poročilo, da so naše čete zavzele tudi Ypern in Kemmel. Na južni fronti smo odbili posamezne sovražne napade. Sovražnik je izgubil 24 letal, mi pa pogrešamo 3.

FRANCOSKE CENITVE IZGUB

PARIZ, 30. maja. Havas. Francoski eks-perti enijo, da so Nemci od upada na Holandsko izgubili 2000 letal in 500 pilotov. Na Holandskem je bilo od 10.000 padalcev ustreljenih 7000. Z ozirom na zagro-zitev maršala Göringa, da bo Nemčija z ujetimi francoskimi piloti najstrožje postopala, je sklenilo vojno ministrstvo, vr-niti milo za drago.

REYNAUD AMERIŠKI VLADI

PARIZ, 30. maja. Havas. Ob priliki proslave ameriškega spominskega dneva je naslovil Reynaud ameriški vladi, pozdravno brzojavko. Ameriški vojni minister Woodring je odgovoril, ter se spomnil skupnih ameriško-francoskih črtev v prvi svetovni vojni ter izrazil upanje, da te žrtve niso bile zaman.

SPREJEMI PRI REYNAUDU

PARIZ, 30. maja. Reuter. Ministrski predsednik Reynaud je včeraj sprejel zunanega ministra, letalskega ministra, zunanjega ministra. Poljske ter angleškega ter ameriškega veleposlanika.

Prva direktna ameriška pomoč zaveznikom

Od včeraj smejo ameriški piloti voditi zaveznikom prodana ameriška letala sami čez Kanado in Novi Fundland v Evropo

WASHINGTON, 30. maja. Reuter. Združene države Severne Amerike so se včeraj odločile k značilnemu koraku. Zunanji minister Cordell Hall je objavil, da je ameriška vlada sklenila še bolj pospešiti dobavo vojnih letal vseh vrst zaveznikom. Pa ne samo to, ameriška vlada je včeraj izdala senzacionalno dovoljenje, da smejo odslej ameriški piloti voditi letala iz USA preko Kanade, Novega Brunswicka, Novega Fundlanda in Vzhodne Anglije naravnost v Veliko Britanijo. Še vedno je treba sicer ameriška letala brez motorne pogonske sile spraviti (radi do-

ločil nevtralizetnega zakona) na ozemlje Kanade, kar se vrši tako, da Američani na letališčih na ameriški strani ameriško-kanadske meje na rokah potisnejo zaveznikom namenjena vojna letala na mejno črto, od te jih pa Kanadčani spravijo dalje na svoje ozemlje, to se pravi, na kanadski del letališča. Od včeraj dalje pa smejo ameriški piloti pri tem prekoračiti mejo in celo z letališča na kanadski strani pogoniti motor ter odleteti v Evropo. Zaradi tega včerajšnjega ameriškega sklepa bo na stotine kanadskih pilotov razbremenjenih ter jih bodo uporabili kot učitelje impe-

rialne pilotske šole v Kanadi, kjer že od lanskega septembra vežbajo 30.000 pilotov iz Velike Britanije in dominionov. USA dobavljajo zaveznikom najmodernejše tipe, ki po svoji borbeni moči daleč nadkriljujejo vsa ostala letala.

LONDON, 30. maja. Reuter. Včeraj je prispel v Anglijo drugi kontingent kanadske letalske sile. Letala so tipa Hurricane in Defiant. 8 strojníc v krilih se sproži na pritisk gumba. Letala imajo razven teh še strojnice tudi za streljanje nazaj, ki so pravtako nameščene v krilih.

Zavezniške čete v Narviku

Po zavezniških in nemških vesteh so zavezniki v torek zvečer osvojili Narvik in postali gospodarji vse severne Norveške

LONDON, 30. maja. Reuter. Admirali-teta in vojno ministrstvo sta izdala večeraj poročilo, da so zavezniške čete v torek zvečer zavzele Narvik in zagospodarile tudi nad Fagelssom in Forsnesom. Norvežani so potopili še dve nemški ladji po 6000 ton, tako da znašajo skupne izgube na ladjah, ki so jih Nemci utrpeli z norveško ekspedicijo, 830.000 ton.

LONDON, 30. maja. Reuter. Napad, ki so ga združene angleške, francoske, poljske in norveške čete ob podpori angleške mornarice in letalstva v torek zjutraj izvršile z dveh strani po kopnem in z morja na Narvik, je bil zvečer kronan z uspehom. Zavezniški so zavzeli mesto z dveh strani: s severa z morja, in z vzhoda ob Rombaškem fjordu. Mesto

je v razvalinah, nemška posadka je pobita. Razen tega so zavezniški zavzeli še dva kraja vzhodno od Narvika. Največji odpor so Nemci nudili iz zraka, ki pa ga je angleško letalstvo končno zlomilo. Pomen zavzetja Narvika je velikanski: 1. Je upostavljen za med Narvikom in Švedsko pot; 2. je s fronto pri Narviku zavzeta vsa severna Norveška. Zavezniške čete uspešno čistijo notranost od bežečih nemških razpršenih oddelkov ter so na več krajih že prišle do švedske meje. Pričakovati pa je seveda nemškega protinapada, zlasti iz zraka in s padalci. Toda vojne izkušnje zaveznikov bodo znale vsak tak poizkus preprečiti.

BERLIN, 30. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo je sinoči izdalo poročilo, da se

je sovražnikom z veliko premočjo posrečilo predreti do rudniške železnice in od severa v Narvik. Nemška letala so napadla sovražne ladje in izločila iz boja neko krizarko, a dalje so bile napadene in zadeti še štiri druge sovražne enote.

CURIH, 30. maja. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Stockholma, da so zavezniške čete z ofenzivo uspele in vdrle v Narvik. Nemci so zmanjšali v zadnjih dneh svojo posadko v Narviku na le nekaj sto mož. Večina nemških edinic je odšla proti vzhodu, kjer se je združila z ostalimi nemškimi četami, ki so utrjene ob švedski meji. V ponedeljek so nemška letala napadla norveško mesto Bodö, ki ima 6000 prebivalcev. Na mesto so zmetala okoli 700 bomb in ga popolnoma

razdejala. Tretjina prebivalstva je bila ubita ali ranjena.

STOCKHOLM, 30. maja. Exch. Tel. Zavzetje Narvika po zavezniških četah je velikega pomena, ker je sedaj vsa severna Norveška trdno v zavezniških rokah. Nemške čete, ki stoje sedaj še ob železniški progi iz Narvika na Švedsko, tik za švedsko mejo, so v zelo neugodnem položaju in ne bodo po padcu Narvika mogle več dolgo vztrajati. Pričakuje se, da bodo ali popolnoma poražene, da se bodo morale vdati, ali pa se umakniti na Švedsko, kjer bodo razorožene in internirane. Zavezniški grade na severnem Norveškem v vsej naglici nove letalske baze. Sedaj bo postal tudi Narvik važno oporišče za nadaljnje zavezniške operacije proti nemškim postojankam na srednjem in južnem Norveškem. Ni tudi izključeno, da ne bi norveške in zavezniške čete pričele po likvidaciji še zadnjih ostankov nemških čet vzhodno od Narvika, ofenzivo proti srednji Norveški. Poletni čas bo take operacije omogočil.

Ozadje kapitulacije Leopolda III.

Podlegel je baje tujemu vplivu — Senzacionalni material belgijske vlade, ki bo predložen jutri belgijskemu parlamentu v Parizu

BERN, 30. maja. Ass. Press. Po sem-dospelih informacijah se zdi, da je bil na kralja Leopolda III. izvršen močan pritisk s tuje strani in je prav temu pritisku treba pripisovati največji pomen pri odločitvi za kapitulacijo. V Londonu menijo, da je bil ta pritisk izvršen po odhodu vlade v Francijo in da so pri tem igrali posebno ulogo tudi sile, ki v vojni aktivno ne sodelujejo. Pred kapitulacijo se je baje kralj Leopold III. obrnil tudi na Roosevelta, vendar menijo v Londonu, da je imel ta stik samo namen zavarovati ameriške simpatije. Kralj je že prej odklonil nasvet, naj se skupaj z vlado preseli v Francijo. Že to dejanje je začudilo celo njegovo najbližjo okolico. Po kapitulaciji so Nemci dovolili kralju, da se je vrnil v Bruselj, kjer stanuje v svo-

jem dvoru, ki ga straži nemška straža.

PARIZ, 30. maja. Havas. Jutri se v Parizu sestane belgijski parlament, ki bo nedvomno odobril stališče vlade, kakor sta ga odobrila včeraj senatni in parlamentarni odbor. Pri tem bo ministrski predsednik podal historiat dogodkov in podčrtal neustavnost kraljevega koraka. Zbran je že material, ki bo vrgele senzacionalno luč na zadržanje kralja Leopolda, ki je svojim ministrom prepovedal že pred začetkom vojne vsak stik s francoskimi in angleškimi politiki in jim celo zabranil potovati v Anglijo in Francijo, dočim tega glede Nemčije ni storil, ter so tja po njegovem nalogu potovali visoki belgijski častniki in politiki. Tudi je vedela za to postopanje kralja belgijska vojska, v kateri sta zaradi tega vlada-pobitost in duh neodpornosti. Končno pa belgijski kralj v zadnjih tednih ni upošteval nasvetov Weyganda, da bi se belgijska vojska podredila vrhovni zavezniški komandi.

PARIZ, 30. maja. Reuter. Sinoči so naslovili Belgijci iz Londona Belgijcem v Parizu bodrilno poslanico v kateri poudarjajo, da so se že opomogli od udarca, ki jim ga je zadala nerazumljiva kraljeva odločitev, ki je strašna napaka, za katero pa odklanjajo odgovornost tako belgijska vlada, kakor vojska in belgijski narod. Vztrajali bomo do konca na strani zaveznikov, sledeč svetlemu vzgledu kralja Alberta. Še imamo vlado, še imamo armado. Zato bomo uspeli, da usodo Belgije popravimo.

ITALIJANI O POLOŽAJU V FLANDRIJI
RIM, 30. maja. Agenzia Stefani. Nasproti relativno optimističnim poročilom Londona in Pariza o uspelem vkrcavanju angleško-francoskih čet na umiku iz Flandrije, je treba upoštevati vesti neprizadete izvora, ki opisujejo položaj zavezniških armad na severu kot katastrofalen.

Pri tem je treba upoštevati: 1. 500.000 Belgijcev je položilo orožje in izročilo odgovarjajoči material. 2. 20 francoskih divizij je nasprotnik zrediciral na 2 majhni skupini, od katerih se prva bori še pri Valenciennesu, dočim druga ločena pri Lilleu. 3. Angleški ekspedicijski zbor, ki šteje 20 divizij, od katerih je bilo nekaj oklopnih, se bori na trikutu med Dunkerqueom, Nieuportom in Armentièresom. Nasprotniku pa je uspelo pri Ypresu razdeliti vrh tega trikota in zariti klin med Angleže. 4. Preden so zavezniški zapustili belgijsko področje, so uničevali, kar se je dalo: javna poslopja, komunikacije, industrijske objekte itd., tako, da bo belgijski narod potreboval več let, da vse to pozida. Zlasti to dejstvo je vplivalo na odločitev kralja Leopolda. 5. Morska zveza med Dunkerqueom in Folkestonom je v dometu nemških daljnostrelnih topov. Pristanišča v Dunkerque ni več. 6. General Weygand je ukazal francoskim četam na severu, da vztrajajo do konca, da tako omogočijo Francozom, da utrdijo in pripravijo fronto ob Sommi, toda, ker je nasprotnik sovražne čete skoro uničil, se to povelje praktično ne da več izvesti. Tudi angleške čete že popuščajo.

Mariborska napoved: Prevladovalo bo oblačno vreme, pričakovati je še dežja. Včeraj je bila najvišja temperatura 23,0, danes najnižja 12,0, opoldne 17,5. Padavina od včeraj 18 mm.

Nasprotujoče si senzacije iz Rima

RIM, 30. maja. Ass. Press. Tu so se razširile vesti, da je prispel v Rim naskrivaj bivši francoski ministrski predsednik Pierre Laval in prinesel s seboj francoske predloge za ugoditev nekaterim italijanskim zahtevam nasproti Franciji. Laval palači Chiggi. Potrjujejo se pa vesti, da je prispel sem namestnik ameriškega poslanika v Berlinu. Vesti o Lavalu do tega trenutka še ni bilo mogoče kontrolirati. Na drugi strani se pa tako z italijanske kakor z zavezniške strani poostrujejo vojne priprave. Italijanska vlada je uknila

celo vrsto pomorskih zvez s tujino in izdala tudi poziv italijanskim trgovskim in potniškim ladjam, posebno na Bližnjem vzhodu, naj se takoj vrnejo v domače luke. Zveze orientekspresa so tudi ustavljene in vozi sedaj samo iz Švice in v Švico, ne več iz Pariza in v Pariz. Zavezniški izdajajo dalje obrambne ukrepe v Prednji Aziji, severni Afriki in drugod po Sredozemlju, zlasti na Malti, Cipru in v Gibraltarju. Položaj je zaradi tega zapleten in nejasen.

Povelje generala Georgesesa

LONDON, 30. maja. Havas. Eskadrilji angleških letal, ki je izvedla najslavnejša junaška dela v zgodovini letalskih bojev, je postal šef Weygandovega generalnega štaba, general Georges, naslednje sporočilo: »Gospodje! Zahvaljujem se vam! Vaša eskadrilja je sestrelila več mostov na Meusi, preko katerih so napredovali Nemci, hoteli presekati zavezniške sile. Preko mostov so predirali tanki, oklopne edince, gorivo in strelivo. Nemške protiletalske baterije so močno branile mostove, stvarjajoč okrog vas peklenški ogenj, dočim so vas v zraku napadli nem-

ški lovci. Britska letala so napravila osem bombnih napadov, obale Meuze so bile opustošene z ogromnim eksplozivom. Sovražna letala so padala v plamenih, protiletalske baterije so bile bombardirane in uničene. Ko je en most še stal, je poveljnik letalcev zbral prostovoljce. Prijavili so se vsi piloti eskadrilje, potrebne so pa bile le štiri posadke. Treba je bilo žrebat, izbranci so šli takoj na delo, spremljani od 10 lovskih letal. Med tem ko so se lovci borili s sovražnikom, so angleški bombniki vrgli most pri Maastrichtu v zrak.«

Zavezniki krepke letalske sile

PARIZ, 30. maja. Havas. Iz letalskih krogov prihaja vest, da so se ta teden pojavila ameriška letala na zahodni fronti. S svojo superjornostjo daleč prekašajo sovražna. Odslej je mogoče računati na stalen priliv ameriških letal, ki prihajajo po zračni poti iz USA.

LONDON, 30. maja. Reuter. Visoki komisar z Avstralije, Bruce, je sinoči sporočil angleški vladi sklep avstralske vlade, s katerim daje Avstralija celokupno svojo letalsko silo britanski vladi. Prva avstralska letala bodo začela dohajati po zračni poti v Anglijo v najbližnjem času. Minister za letalsko produkcijo lord Beaverbrook se je visokemu komisarju zahvalil v imenu svoje vlade.

OTTAWA, 30. maja. Reuter. Kanadska letalska industrija, ki je bila doslej navezana na uvoz rezervnih delov iz Anglije in USA, odslej izdeluje doma vse za letala potrebne dele.

ROOSEVELTOVA KONFRENCA

WASHINGTON, 30. maja. Reuter. Predzident Roosevelt je včeraj konferiral v mornariškem ministrstvu z izvedenci o nadaljnji razširitvi pomorskega programa. Zunanji minister pa je študiral možnost, kako bi bilo mogoče čim več belgijskih beguncev spraviti v USA. Vlada USA je sklenila belgijsko vlado še dalje priznavati.

Nove ostre odredbe v Angliji

LONDON, 30. maja. Anglija je včeraj storila nove ukrepe za pospeševanje vojne produkcije in utrditev notranje varnosti. Minister za delo Morrison je javil, da je ustanovljeno posebno ravnanje za pospešitev izdelovanja tankov. Finančni minister je objavil uvedbo novih davkov. Prav tako je objavil, da bo odslej dobilek vsake industrije, in ne samo vojne industrije, zapadel državi. Notranji minister je odredil, da tujci nemškega ali avstrijskega porekla brez posebnega dovoljenja ne smejo posedovati koles ali motornih vozil in da ne smejo izpod strehe med 22. oziroma 24. uro in 6. uro

zjutraj. Vsi sumljivi tujci so morali v koncentracijsko taborišče pa tudi sumljive ženske med 16. in 60. letom so morale na otok Man. Notranji minister izraža upanje, da bodo napramt Angliji prijateljsko razpoloženi tujci, ki so jih zadeli ti ukrepi, razumeli njih potrebnost.

CAPETONW, 30. maja. Reuter. Notranji minister, ki je odredil včeraj aretacijo 200 sumljivcev, je najavil, da v dveh tednih pete kolone v južni Afriki več ne bo. Pod strogim nadzorstvom so ne le Nemci, ampak tudi pripadniki južno afriške unije.

Nemška uprava v Holandiji

HAAG, 30. maja. DNB. V zgodovinskem gradu Grevenagenu je bila izvedena danes svečana izročitev vojaške oblasti letalskemu generalu Christeansenu ter upravne oblasti komisarju Nemčije, Seys Inquartu. Izročitev je izvršil vrhovni poveljnik nemških vojnih sil v Holandiji, pehotni general von Falkenhausen. Holandski narod je pokazal veliko zanimanje za to dejanje. Navzoči so bili poleg predstavnikov javnega življenja tudi nemški

in holandski novinarji. Pri vstopu v grad je bila postavljena častna četa nemške policije in strelcev. V slavnostni dvorani gradu je najprej izpregovoril general von Falkenhausen, ki je dejal, da po Hitlerjevem ukazu izroča vojaško oblast letalskemu generalu Christeansenu, upravno pa Seys Inquartu. Slednji je nato analiziral pobude, ki so vodile vodjo rajha, da je izvršil izpremembo uprave v Holandiji.

Molotov odklanja Grippsa

MOSKVA, 30. maja. TASS. V zvezi z mnogimi netočnimi vestmi, ki so izšle v angleškem tisku ob prihodu Grippsa v Moskvo, je komisar za zunanje zadeve Molotov izjavil naslednje: Sovjetskemu poslaniku v Londonu Majskemu, je bilo sporočeno, naj britski vladi dostavi izjavo, da sovjetska vlada ne more sprejeti Grippsa ali katerokoli drugo osebnost v svojstvu posebnega ali izrednega odpo-

slanca. Če želi Velika Britanija res izvesti trgovinska pogajanja, ne da bi se pri tem omejila na razgovore o neobstoječi izpremembi v odnošajih med Anglijo in sovjetsko Rusijo, potem to lahko stori samo preko svojega poslanika v Moskvi, Seedsa, ali neke druge osebnosti, ki bi nadomestila slednjega, če bi bila njega odstranitev potrebna.

Novice

Aktualen higienski problem Pomurja

Na obeh straneh reke Mure, to je na Murskem polju in v Prekmurju, so se v zadnjih toplejših dnevih pojavili ogromni roji komarjev, ki nadlegujejo ljudi in živali.

Ljudje ne pomnijo toliko komarjev, kakor jih je letos. Zvečer sploh ne smeš iz hiš, če nočeš, da bi bil ves gobast od pikov. Tudi oken ne smeš zvečer odpirati, kajti gorje ti je potem ponoči. Vsi so mislili, da letos ne bo več toliko komarjev, da jih je uničila zima, a vsi ti računi so bili preuranjeni, kakor se je pokazalo sedaj.

Pokrajina na obeh straneh Mure ima mnogo jam, mlakuž, kanalov, počasi tekočih potokov itd., kjer se zbira po deževju umazana voda in stoji po cele tedne. Če greš mimo take vode, ti udari nasproti neznosen vonj po trohni in močvirju. Tu je pravo leglo, gnezdo ko-

marjev, in zvečer, ko posijejo zadnji sončni žarki na te lagune, lahko vidiš, kako se dvigajo celi roji tega škodljivega mrčesa.

Pa so ti komarji zelo nevarni in se poslednja leta pojavljajo pogosti primeri mrzlice, posebno pri deci. Da bi se razširjenje in celo poslabšanje položaja glede te bolezni preprečilo, bi bili potrebni nujni ukrepi, posebno pa glede zatiranja komarjev. V prvi vrsti naj bi se pospešila dela pri regulaciji Mure in drugih potokov, da ne bodo vedno številnejši rokavi in mlakuže, kjer je leglo tega mrčesa. V drugi vrsti pa naj bi se prebivalstvo ali pa vsaj slabotnejša deca cepila proti mrzlici, ostali pa naj bi dobivali v gotovih razdobjih od pomladi do jeseni gotove doze kinina.

Mnogo pa bi lahko prebivalci sami pripomogli k izboljšanju položaja. Marsikdo

je toliko dobro situiran, da bi lahko z drenažiranjem osušil močvirnate travnike in pašnike in bi imel od tega korist sam, da bi imel več boljše krme, obenem pa bi koristil skupnosti s tem, da bi uničil leglo komarjev, prenašalcev mrzlice. zimski čas je pripraven za uničevanje komarjev. Ti se namreč zatečejo v kleti in tam prezimujejo. Tam bi jih lahko s prižgano slamo popolnoma uničili. Če bi se to delalo dosledno več let zaporedoma, bi se v toku več let tudi pokazal uspeh. A pozimi nihče ne misli na to in se ne zaveda nadloge in posledice, ki pridejo lahko pomladi in poleti. S takim delom, ki bi bilo v splošno korist vsemu prebivalstvu, bi se odvrnila velika nevarnost iz teh krajev in za vse naše zdravje in higieno sploh.

-Var-

Pri Arehu „raste“ nova Planinka

SPD-RUŠE je letošnjo zimo zadela velika nesreča. Zgorela je »Planinka«, najlepša planinska stavba pri Ruški koči na Pohorju. Gmoten položaj podružnice, požarna odškodnina in težkoče pri najetju dolgoročnih posojil bi skoraj onemogočilo postavitev nove stavbe. Le uvidevnost in naklonjenost Tvornice za dušik v Rušah, ki želi svojemu delavstvu in nameščencem omogočiti cenejše bivanje na Pohorju, kamor naj bi po delu od časa do časa šlo na razvedrilo, omogoča gradnjo nove »Planinke«.

Z delom so že začeli. Nova stavba bo v ponos našemu tujskemu prometu. Nasejle pri Sv. Arehu, kamor vodi sedaj lepa gorska avtomobilska cesta, se bo lahko merilo z znanimi planinskimi postojankami v tujini.

Slovesna otvoritev nove »Planinke«

Celje

Pokrajinski zlet Sokola v Celju preložen

Pokrajinski zlet Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ki bi se moral vršiti 29. in 30. junija 1940 v Celju, je preložen na nedoločen čas. Sokolsko društvo Celje-matica bo proslavilo svojo petdesetletnico na ta način, da bo priredilo 29.

bo skupno s slovesno otvoritvijo nove avtomobilske ceste 4. avgusta 1940. leta.

Naši planinci in zavedna slovenska javnost naj si že danes rezervira 4. avgust za »Planinski tabor pri Sv. Arehu na Pohorju«.

UBOJ V STOJNEM SELU

Te dni so se v Stojnem selu pri Rogatu stepi fantje. Pri pretepu je bil navzoč tudi 27letni sin kočarja Franc Drofenik iz Stojnega sela. Dobil je s kolom poškodbe po glavi. Oddali so ga v celjsko bolnišnico, kjer je poškodbam podlegel.

c Cinkarna v Celju je povišala plače delavstvu. V ponedeljek so bila v cinkarni pogajanja za izboljšanje delavskih plač. Delavci so skupaj zahtevali 35 odst. povišek. Prejšnji mesec so dobili že 15 odst., pri pogajanjih v ponedeljek so zopet dosegli 10 odst. Spor je sedaj še za 10 odst. povišek na temeljne mezde. Glede zadnjih 10 odst. se bodo nadaljevala pogajanja 17. junija.

c Razprava glede odškodninskih tožb odpuščenih Westnovih delavcev proti podjetju se bo nadaljevala 31. t. m. pri okrožnem sodišču v Celju. Govori se, da delavstvo s svojimi zastopniki ni zadovoljno. Ker so te vesti tendenčne, nas prosijo delavstvo za objavo, da je s svojimi zastopniki popolnoma zadovoljno, ker ga pred sodiščem dobro zastopajo.

c Stavka v keramični tovarni v Libolah še traja. Delavstvo upravičeno zahteva povišanje svojih mezd.

c Gostovanje ljubljanskega dijaštva. Dižaki iz Ljubljane bodo v soboto, 1. junija, ob 20. gostovali v mestnem gledališču s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«. Delo bo režiral član ljubljanske drame g. Milan Skrbinašek.

c S stolom je udaril. V hiši 32 letne posestnikove žene Neže Sket v Zg. Sečovem pri Rogški Slatini so se stepili fantje. V pretepu je eden izmed pretepačev udaril s stolom in ji zlomil desno roko v zaplestju.

c Nesreča v gozdu. 51 letni dninar Matija Cokan iz Vrbja pri Zaleu je spravljal v gozdu na voz droge. Pri tem se je splašal konj, Cokan je padel in si zlomil nogo ter izpahnil roko.

c Nesrečen padeč. 22 letna žena delavca Vida Vrhovškova iz Trnovelj pri Celju je padla in si zlomila nogo.

c Kolporterja sprejme uprava »Večernika« v Celju.

c Sekira ji je padla na glavo. 27 letna žena delavca Korpnik Agala iz Smiklavža pri Skofji vasi je sekala drva. Pri tem se ji je snela sekira in ji padla na glavo. Dobila je hudo poškodbo in so jo oddali v celjsko bolnišnico.

c Pet novih pogodbenih drž. pošt bo začelo poslovati v Sloveniji s 1. junijem, in sicer v Prežganju, v Smihelu pri Novem mestu, v Hajdini, v Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji in pri Sv. Rupertu v Sl. gor.

Statistika o mezdah in zaposlenosti delavstva

Po statistiki Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani za mesec marec 1940 se je število zavarovancev od februarja na marec dvignilo za 3895 na 97.160, medtem ko je v lanskem marcu znašal ta sezonski dvig le 2714 zavarovancev. Februarja je bilo mogoče zabeležiti le majhen dvig (1391 na sproti 2641 v lanskem letu) sezonske zaposlenosti, v marcu pa je tako narasla, da presega celo za 1448 zavarovancev v marcu preteklega leta.

Povprečna dnevna zavarovana meza se je v marcu povečala na 26.15 din na 1 dan in 1 zavarovanca nasproti 25.51 din v februarju letos ter se je v primeri z lanskim marcem povišala za 0.93 din. Kupna zavarovana dnevna meza pa znaša 2.541.217.20 din (lani 127.295.20 din manj).

Tudi zdravstvene razmere so se izboljšale. Odstotek bolnikov je padel od februarja na marec od 3.35 na 2.67 (marca lani 3.18).

Gibanje zavarovancev ter povprečne zavarovane mezde od septembra lanskega leta dalje nam kaže sledeča pregleda:

	Število zavarovancev	1938-1939	1939-1940
september	103.972	101.687	
oktober	102.839	98.857	
november	101.824	100.740	
december	97.459	99.077	
januar	89.657	89.944	
februar	92.298	91.265	
marec	95.712	97.160	

	1938-1939	1939-1940
september	25.49	25.09
oktober	25.50	25.24
november	25.28	25.26
december	25.02	25.17
januar	24.92	25.07
februar	24.93	25.51
marec	25.22	26.15

Prizad ima monopol na trgovino z volno

Direkcija za zunanjo trgovino je pripravila uredbo o nakupu in prodaji domače volne. Prizadu se priznava monopol na trgovinski promet z volno. Prizad bo odkupil od proizvajalcev po 5 milijon-

nov kg volne na leto. Ker znaša naša produkcija volne okrog 15 milijonov kg na leto, bo ostalo tako producentom v rokah še 10 milijonov kg.

ZRCALO

nudi najvernejšo sliko človeškega obraza. Posebno važnost na svojo zunanost polagajo žene, pa jih najmanjša gubica na obrazu dela melanholične. Zakaj bi trpeli radi te melanholije, ko lahko to odstranite takoj brez velikih težkoč z Gayerjevo Lilas cremo za dan in noč. Če pri prvi uporabi bodele opazili nepričakovan uspeh. — Dobiva se povsod ali direktno od proizvajalca, lekarne: Mr. L. GAYER, ZAGREB, Ilica 79.

DESETLETNI JUBILEJ »TRBOVELJSKEGA SLAVČKA«

Mladinski pevski zbor »Trboveljski slavček«, ki je pod vodstvom pevovodje Suligoja ponesel slovensko mladinsko pesem širom naše domovine ter preko njenih mej, nastopil je tudi na Češkem, Moravskem v bivši Avstriji in Bolgariji, praznuje te dni 10 letnico svojega obstoja. Ob tej priliki bo v Trbovljah velik jubilejni koncert. Zbor trboveljskih mladih pevcev ima velike zasluge na polju slovenske mladinske pesmi ter vrši poleg tega veliko nacionalno in socialno poslanstvo, saj je v socialne namene izdal okoli 190.000 dinarjev.

c Steklega psa so ubili na Dolu. Zaradi tega je razglašen strogi kontumac za pse in mačke v občinah Dol-Hrastnik, Loka in Trbovlje.

Ptui

Delo Muzejskega društva v Ptui

Muzejsko društvo si je nadelo nalogo, da vrši delo v štirih smereh in sicer: 1. ohranjanje arheoloških najdb, 2. izgraditev Vinarskega muzeja, 3. izpopolnitev muzeja in knjižnice in 4. razširitev arhiva.

V poslovnem letu so pridobili več arheoloških najdb. Pri podiranju stare hiše ob vinarskem muzeju so našli rimske znamenitosti in gotski kamen iz 16. stoletja; na Slovenskem trgu starokrščanski steber s preprosto okvirno ornametiko; dalje so našli več zanimivih najdb, stari obrambni stolp ob Dravi, ki pa je ne izdelke, nakit in denar za gradom, na Zg. Hajdini, kjer je veliko rimsko grobišče, na Zg. Bregu v bližini III. mitreja in v Skorbi.

Glavno delo pa je muzejsko društvo posvetilo izgradnji vinarskega muzeja.

V ta namen je bil popolnoma obnovljen satri obrambni stolp ob Dravi, ki pa je ohranil v mejah možnosti svoje prvotno lice. Ta nova ustanova je na robu parka pravi okras našega mesta.

Za slikarsko galerijo je muzej pridobil štiri nove prostore, a kljub temu so zbirke še vedno v tako tesnem stanju, da je smotno razvrščanje nemogoče.

Znanstvena knjižnica se stalno povečuje z rednimi znanstvenimi publikacijami in z darili.

Arhiv se je razširil. Sodišče je izročilo muzeju nad 200 starih urbarjev iz ptujske okolice z vsemi pripadajočimi listinami. Ptujski čevljarji in sodarji so dali v arhiv svoji čehovski skrinji z vsemi še ohranjenimi pergamenti, pravilniki in listinami.

čuna je prišlo med hlapcem Feliksom Marinom iz Borovcev in nekim pijancem. Marin ima več zabodljivcev. Vsi se zdravijo v bolnišnici.

p Iskra zanetila požar. V Hrastovcih pri Zavrču je iskra zanetila ogenj na gospodarskem poslopu posestnika Josipa Simončiča. Skoda je ocenjena na 20.000 din.

p »Nežna stvarca« in »Čudež v pustini« je naslov enodejankama, ki jih priredi »Vzajemnost« v soboto ob 20. v društveni dvorani.

p Nekega utopljenca je včeraj Drava naplavila niže Ptuja.

p Stavka, ki so jo pričeli ptujski stavbni delavci z vseh zgradb za potrebno zvišanje mezd, se nadaljuje.

Tudi ta pregled kaže, da je bila od septembra do vključno novembra lani povprečna zavarovana meza nižja kot v letu 1938. Od decembra dalje pa so se mezde v primeri z l. 1938 počasi dvigale. Od septembra pa do marca se je povprečna dnevna zavarovana meza dvignila za 1.06 din ali za 4.22 odst.

Naslednji pregled nam kaže gibanje zaposlenosti v posameznih strokah, navajamo le najvažnejše:

	Razlika v primeri z III. 1940 III. 1939 II. 1940
javni promet	1.996 +1.390 + 301
ind. kam in zemlje	4.017 + 477 + 401
kovinska industrija	8.200 + 255 + 102
tekstilna industrija	16.827 — 524 — 218
gozdnožagar. ind.	6.982 — 552 + 723
predelovanje lesa	4.181 — 345 + 53
grad. žel. cest itd.	7.057 +3.656 +2.722
gradnja nad zemljo	2.073 —1.249 +1.087
hišna služinčad	9.517 — 109 + 66

Iz razpredelnice je razvidno, da je v primeri z lanskim letom najbolj napredovala zaposlenost pri javnih delih, pri javnem prometu, kar je na eni strani v zvezi z gradnjo raznih cest in železniške proge Črnomelj-Vrbovsko, na drugi strani pa je razlika tudi deloma radi tega, ker so od 1. januarja 1940 tudi progovni delavci zavarovani. V primeri z lanskim marcem je najbolj nazadovala zaposlenost pri zasebnih gradnjah, medtem ko v sezonskem pogledu, t. j. od februarja na marec, tudi ta skupina delavstva kaže povečano gibanje na podlagi statistike OUZD.

Maribor

Delovanje Ljudske univerze v tej sezoni

Sinočni občni zbor je pokazal, da je bilo delovanje Ljudske univerze v Mariboru kljub izredno težkim razmeram, v katerih živimo, zelo uspešno in prav: kar končana sezona ni zaostajala za laniško. Zborovanje je vodil g. inž. Kukovec, ki je duša te kulturne ustanove. Čeprav zaradi premestitve ni več v Mariboru, je tudi letošnja sezona tesno povezana z njegovim idejnim sodelovanjem. Njegovo poročilo je pokazalo, s kakšno ljubeznijo dela za Ljudsko univerzo in kako zelo se veseli uspehov, ki so bili doseženi v letošnji sezoni.

I ztjniškega poročila g. prof. Stupana, ki je letos vodil Ljudsko univerzo po tradicionalnih smernicah g. inž. Kukovca, posnemamo, da je bilo letos 41 prireditev, in sicer 37 predavanj, violinski koncert in kulturni film s tolmačenjem, ki se je predvajal trikrat. Predavanja so bila razvrščena v dva cikla. Prvi cikel je obsegal 8 predavanj iz področja medicine in higijene, drugi pa je vseboval predavanje geografsko pot-

pisnega značaja. Obravnavale so se skoraj izključno pokrajine in države, ki so imele pri danem svetovnem položaju tudi politično aktualnost. Izven označenih ciklov je bilo 17 predavanj, ki so obravnavala tehnična vprašanja, gospodarstvo, zgodovino, literarna vprašanja, glasbo, socialna in politična vprašanja, gledališče, prirodo in aviacijo. Sklopitih slik se je poslužilo 21 predavateljev, trije predavatelji so predvajali filmske diapozitive v prirodnih barvah. V slovenskem jeziku je predavalo 25 predavateljev, 11 v srbohrvatskem in 1 v angleškem.

Zanimivo je bilo tudi blagajniško poročilo g. Ivana Mateliča, ki je pokazalo, da se mora Ljudska univerza boriti z velikimi težkočami. Potrebno je, da jo javnost in javni činitelji bolj podpirajo kakor doslej. Letos je bilo 5562 poslušalcev, med katerimi je bilo mnogo šolske mladine, kar je zadovoljiv pojav. Pri predavanju je bilo povprečno 135 poslušalcev.

Sledilo je nadzorstveno poročilo gosp. inšpektorja dr. Poljanca, nakar je predsednik inž. Kukovec podčrtal izredne zasluge poslovodnega tajnika prof. Stupana in blagajnika g. Mateliča, ki sta letos skoraj izključno sama vodila delo naše kulturne ustanove.

Nato je bil z velikim odobravanjem inž. Kukovec izvoljen ponovno za predsednika kljub temu, da je njegovo službeno mesto izven Mariobra. Njegovo vodstvo je potrebno, da se ohrani v teh razvrstanih razmerah kontinuiteta, saj je on ustanovitelj in duhovni oče te naše važne obmejne kulturne ustanove. Izvoljen je bil tudi ves stari odbor, le namesto umrlega dr. Travnerja je bil izvoljen dr. Makso Šnuderl, namesto premeščenega dr. Trstenjaka pa dr. Jakob Aleksič.

Predsednik inž. Kukovec je nato kratko orisal delo v bodoči sezoni, ki bo posvečeno zlasti širšim plastem prebivalstva, da bo tako ustrezno vsestranski želji.

Akademija mariborskega učiteljskega naraščaja

Nedavno je priredilo Udruženje mariborskega učiteljskega naraščaja svojo tradicionalno akademijo, ki je pokazala, kako in kaj je ves čas mislila mariborska učiteljska mladina in kakšni so bili njeni ideali in delo.

Mladina je stopila pred javnost, da bi izrazila v tej prireditvi svojo življenjsko silo in da bi pokazala pot, po kateri je treba nujno hoditi, namreč, z narodom za narod.

V uvodni besedi je predsednik U. M. U. Na Vojko Simončič naglasil tesno povezanost učiteljskega naraščaja do slovenstva in jugoslovanske države misli in s tem potrdil, da stoji slovenska mladina z vso ostalo mladino na svetu na braniku civilizacije.

Sledil je odlomek češke pisateljice Gabrijele Preissove »Pridite k nam, ko bo pomlad!« iz veseloigre »Potočnikova Truda«, v kateri se je močno poznala sobnost mladih igralcev, zlasti nadarjene Vere Plevnikove v vlogi vaše šolarke.

Sonja Fabičeva je znala s primernim apoteozom izraziti svoj pevski talent v dveh Schubertovih pesmih. Mešani zbor prof. Karola Pahorja je zapel Devovo »Barčico«, Ipavčevo »Leži polje ravno« in Doktoričevo »Našo bol« in pokazal zmožnosti najboljšega srednješolskega zbora.

Orkester g. prof. Hinka Družoviča je izvrstno izvedel Šantljevo »Belokrajnsko balado« in Komzakovo »Pesmico in pravljico« in se znal odlično

in dovršeno zamisliti v duha slovenskega in češkega naroda.

Po odmoru je zapel mladi in mnogo obetajoči Noni Žunec Schumanovo »Ne potujem« in Procháskovo »Tak si lepa« in navdušil vse občinstvo s svojim mehkim in nežnim glasom.

Kranjčev dvanajestet je zapel štiri pesmi in dosegel vrhunec v Hajdrihovi »Mladini«, kjer je dal duška svoj slovenski in slovenski misli.

Dijakinje in dijaki so zaplesali češki narodni ples »Češka beseda«, s čimer so izrazili sočutje češkemu narodu in navdušili vse navzoče, ki so jih znova in znova klicali na oder. Resnično, »Češka Beseda« je bila višek tega večera in zasluga mladih učiteljskihnikov je, da so jo predstavili slovenski javnosti.

Končno je zapel odlični zbor prof. K. Pahorja Lajovčevo »Medved z medom« in Adamičevo »Kresovale tri devojke«. Zbor je ponovno dokazal v vseh nijansah svojo visoko kvaliteto in potrdil veliko zmožnost posameznih glasov kakor tudi celote same. Z državno himno se je ta lepa prireditev zaključila in občinstvo, ki jo je obiskalo, je nagradilo mlade in požrtvovalne učiteljske inike z dolgotrajnim ploskanjem.

Mladina je tudi letos razkrila svoje smernice in upajmo, da bo še nadalje čuvala in ohranila svojo mlado in nesebično silo in voljo, da izgradi mladi človeški rod na osnovi humanostnih idealov.

Zoran Perovec.

NOV KROMPIR, KUMARCE, GRAH, ČESNJE...

Mariborski trg je prenatrpan z raznimi pomladanskimi trznimi dobrotami od solate vseh vrst in mesečne redkvice pa do novega krompirja, fižola, graha in česnje. Seveda so zgodnje trzne dobrote še zelo drage. Tako je dalmatinski krompir po 8 do 10 din kg, star krompir pa je po 2.50 din kg ali po 12 do 15 din merica. Tudi nove kumarce so že na trgu. Prodajajo jih po 4 do 12 din komad. Novi stročji fižol je po 24 do 28 din kg, grah v stročju pa po 8 do 10 din kg. Liter luščenega graha stane 12.50 do 15 din. Star fižol je še vedno po 4 do 8 din liter. Nova koleraba je po 50 para do 3 din komad. Ostala živila in zelenjava ima nespremenjene cene. Zelo drago je sadje. Dalmatinske češnje prodajajo po 16 do 20 din kg, jabolka po 8 do 16 din, hruške po 10 do 16 din, suhe slive po 6 do 10 din kg. Precej visoko ceno imajo še vedno mlečni izdelki, da o perutnini sploh ne govorimo. Splošno lahko trdimo, da je draginja na trgu takšna, da si povprečni meščan ne more privoščiti niti vsake pete trzne dobrote na našem trgu.

m Nepredvidni kolesar je nad »Lovskim domom« za Tremi ribniki povozil včeraj popoldne soprogo upokojenega polkovnika Pavlo Pajlerjevo, ki je nezavestna obležala. Dobila je hude poškodbe na glavi, obeh rokah in nogah. Ponesrečenko so prepeljali v dr. Cerničev sanatorij.

* Poročila sta se na Dunaju gđ. Lerčka Volkova s Pobrežja in gospod Josip Juriga, uradnik na Dunaju. Mlademu paru čestitamo!

m Službeno legitimacijo je izgubil na poti od okrajnega načelstva do Tržaške ceste Anton Mihelač. Najditelj jo naj izroči na policiji.

m Za poštne inspektorje 5. skupine so napredovali Viljem Papis in Václav Kunst na pošti Maribor I. ter Franc Volavsek in Martin Setine na pošti Maribor II.

m Zdravnik proti zdravniku. Včeraj je bila pred sodnikom dr. Stukljem zanimiva zdravniška razprava. Zdravnica mariborske bolnišnice gospa dr. Ana Prijatelj-Popovičeva je tožila svojega tovariša dr. Josipa Žitnika, ki pa je dobil popolno zaodčenje in je bil oproščen vsake krivde. Za razpravo je bilo v mariborskih zdravniških in narodnih krogih izredno zanimanje.

m Nočna nevihta nad Mariborom. Nekoliko pred polnočjo je divjala nad Mariborom nevihta z bliskom in gromom. Vso noč je močno deževalo.

m Hutterjev stanovanjski blok ob Ciri Metodovi, Razlagovi, Prešernovi in Maistrovi ulici bodo pričeli prihodnji teden graditi. Gradbeni stroški so preračunani na 25 milijonov din. Gradile bodo tvrdke inž. Jelenec & inž. Slajmer, Ubald Nassimbeni in F. Kiffmann.

m Akejski odbor SDS ima danes ob 20. svojo redno sejo.

m Združenje pekovskih mojstrov v Mariboru naznanja, da se vršijo pomočniški izpiti v sredo, 5. junija, ob 16. v pisarni Združenja v Mariboru, Aleksandrova c. 18.

m Na mariborski živinski sejmu je bilo prignanih 7 konj, 15 bikov, 114 volov, 363 krav in 11 telet, skupno torej 512. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže 7-8 din, poldebili voli 6.50-7, plemenski voli 6.50-8, biki za klanje 6-7.50, klavne krave, debele 6-7, plemenske 6-7, krave za klobasarje 4-5, molzne krave 6-7, breje krave 5-7, mlada živina 6.50-7.50, teleta 6-8 din. Prodanih je bilo 330 glav.

Važno je, da zobe temeljito

očistimo ne samo zjutraj,

ampak tudi vsak večer,

predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

m Izvoz živine v Nemčijo je spet normaliziran. Tri tedne je bil ta izvoz skoraj ustavljen, sedaj pa je šlo preko Maribora v Nemčijo več vagonov pitanih volov iz Banata.

m Nezgodna kronika. V mariborsko bolnišnico so pripeljali 34 letno tkalko Stefanijo Urnautovo iz Studencev, ki si je pri padcu v tovarni poškodovala levo nogo. — S kolesa je padel 20 letni delavec Alojz Gorišek iz Pobrežja in si zlomil desno roko. — Desno nogo si je poškodoval pri padcu dijak Mirko Tretjak.

m Spet ukradeno kolo. Zadnje dni so tatvine koles na dnevnem redu. Tako je včeraj nekdo ukradel izpred neke gostilne na Aleksandrovi cesti posestniškemu sinu Jožetu Krajncu od Sv. Jurija v Slovenskih goricah kolo »Waffenrad« z ev. štev. 137120.

* V soboto otvoritev priljubljene prahu proste, z dvigalom dostopne strešne terase. Izbor eno višinski zrak. Koncert White Star Jazz. V nedeljo koncert železničarske godbe — vsako naslednjo soboto in nedeljo koncert. — Morske, sladkovodne ribe in kuhinjske specialitete. Laško dvojno marčno pivo in specialno termalno pivo. Izborna ljutomerska vina. Zmerne cene. Hotel, kavarna, restavracija »Orel«.

Kino

* Grajski kino. Danes zabavni film »Miss Broadway«. Shirley Temple. — Pride: Mariborčanka Elfi Mayerhofer v njenem najnovejšem filmu.

* Esplanade-kino. Planinski in sportni film »Ljubezen v Engadinu« z Louis Trenkerom. Humor, veselje, smeh.

* Kino Union. »Zadnji gangsteri«. Razburljive borbe proti gangsterjem, ki so vladali z nasiljem in terorjem. George Brent.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 30. maja, ob 20.: »Krisalida«. Red B. Zadnjič.

Petek, 31. maja, ob 20.: Akademija Jug. Unije za zaščito otrok.

Sobota, 1. jun., ob 20.: »Ples v maskah«. Red C.

Nedelja, 2. jun., ob 20.: Baletni večer ljubljanske opere. Red B.

Trije baletni večeri v mariborskem gledališču. Baletni ansambl ljubljanske opere (15 oseb) pod vodstvom baletnega mojstra inž. P. Golovina ter kapelnika A. Nef-fata priredi to nedeljo, ponedeljek in torek zaporedoma tri plesne večere z zelo bogatim, pestrim in zanimivim sporedom. Sodeluje ves mariborski gledališki orkester.

n Tarifni odbor bo dokončno sklepal o prekvalifikaciji blaga v železniški blagovni tarifi na zasedanju 12. junija. Ožji odbor se bo sestel 5. junija, povišanje pa bo stopilo v veljavo predvidoma s 15. junijem.

Slikarskim pomočnikom v vednost

Na dopis, ki je bil objavljen, dne 25. maja t. l., v Delavski politiki, smatramo za potrebno, da pisca tistih vrst opozorimo na nekorektna izvajanja, ki si jih je dovolil na račun slikarskih mojstrov in njih združenja, preden je bil točno informiran o poteku pogajanj in položaju samem. Slične klevete bi ga lahko v bodoče spravile v neprijeten položaj, kar bi bilo tudi nam neljubo.

V svojem dopisu navaja, da si mojstri dovoljujejo dajati moralne nauke pomočnikom po časopisih, kar je najlepše, da smo z resnico skregani, zato hočemo na tem mestu ravno tej resnici na ljubo pokazati ta spor v pravi luči.

Tekom minule zime, kakor je nam to znano, so se pomočniki organizirali v SGRJ ter lepega dne stavili Združenju slikarjev in sorodnih strokov v Mariboru zahtevo kolektivne pogodbe. To zahtevo bi mojstri vsekakor z veseljem sprejeli, če bi bila sestavljena na zdravi solidarni podlagi, s katero bi bili vezani vsi mojstri na teritoriju dravske banovine ali vsaj širše mariborske okolice, recimo sodni okraj Maribor. Ker pa je predloženi načrt kolektivne pogodbe obsegal samo mesto Maribor, smo mojstri morali to odkloniti z motivacijo, da naj pomočniki skušajo organizirati delavstvo naše

stroke v celi dravski banovini ali vsaj v sodnem okraju Maribora, mojstri pa bodo isto storili potom svoje prostovoljne zveze v Ljubljani tako, da se bo v doglednem času želja pomočnikov pravilno rešila. S tem je bila kolektivna pogodba odložena sporazumno na nedoločen čas.

Nato so se gg. pomočniki omejili na mezdni sporazum, ki pa po našem prepričanju ne temelji na nikaki stvarni podlagi. V tej zadevi je bila 24. aprila t. l. razprava pri mestnem načelstvu, ki pa ni dovedla do nobenega pozitivnega rezultata, temveč so bili sprejeti le predlogi obeh strank, kar je razvidno iz zapisnika. Predlogi so pa bili sledeči: pomočniki so zahtevali plače v treh kategorijah z urno mezdo din 5.—, 6.— in 8.—. Protipredlog mojstrov je bil, da se ugotovi neka temeljna mezda in ta bi bila po izučitvi vajenca din 4.—, po dveh letih din 5.—, po treh letih din 6.—. Po sposobnosti po močnika pa se mu lahko plača tudi več. Predsednik združenja je na tej razpravi po danih predlogih izrecno poudaril, da prisotni mojstri niso pooblaščenji podpisovati pogodbe, bodisi v tej ali oni obliki, zaradi česar je nastal sporazumen sklep, da se pošlje po en prepis sestavljenega zapisnika razprave spornim strankam še v pretres. Ta zapisnik se je od

navzočih zastopnikov delodajalcev in delojemalcev podpisal v svrhu overovljenja, kar pa seveda gg. pomočniki in njihovi voditelji drugače razumejo.

Gg. pomočniki! Zahvalite se sedaj za vaš današnji položaj le vašim nesposobnim voditeljem, ki vas tirajo v sedanjih težkih časih brez tehtnega vzroka in kar je najbolj žalostno, brez sredstev v stavko, ki terja žrtve le od vas in vaših družin. Ugotavljamo tudi, da so hujskači te stavke edinole za delo nesposobni ljudje, ki se upravičeno potegujejo za kategorizacijo, ki bi jim pripomogla za njihovo površno delo in strokovno nesposobnost do sijajnih plač po preteku 3-letne pomočniške dobe.

Po prejemu tega zapisnika so se mojstri ponovno sestali ter končno javno sklenili sledeče: da se ovrže vsaka kategorizacija, da se plača pomočniku po preteku učne dobe za dobo 6 mesecev din 3.50, po preteku 6 mesecev pa po njegovi sposobnosti. Po preteku 3 let je minimalna mezda din 5.— na uro, po sposobnosti pa več. S tem hočemo mojstri doseči edino to, da se bo vsak vajenec kakor tudi pomočnik resno oprijel poklicnega dela in si tako s sposobnim delom ustvaril sam svojo najvišjo kategorijo.

Pahernik Anton, slikarski mojster

Zanimivosti

Rooseveltova mati je kljub starosti še krepka žena

Življenjska pot matere, ki z veliko ljubeznijo zasleduje uspehe svojega sina

Roosevelti imajo ne daleč Poughkeepsie, v Hyde parku svoje posestvo. Po železnih dvoriščnih vratih, ki vodijo na posestvo, je plezal sedanji prezident USA še kot majhen deček. Takrat še ni slutil, da ga noge kasneje ne bodo hotele nositi, še manj pa, da bo dvakrat, če ne trikrat zaporedoma predsednik Zedinjenih držav.

Na kraju mogočnega drevoreda stoji s trto obdana podeželska hiša Rooseveltov. Tu vlada še danes kakor pred 50. leti Rooseveltova mati in njeno največje veselje je, če se njen sin od časa do časa prikaže na očetovskem domu. Goste sprejema stara gospa v knjižničnem salonu. Kakor okolica hiše, je tudi oprema doma neamerikanska. Slike na stenah je zbral Frank in stara gospa rada pokaže, kako je izgledal njen sin, ko je bil še deček in kasneje, ko je odrasčal. Cela zbirka prezidentovih fotografij visi po stenah sobe, ki je najsvetejši kotiček Rooseveltove matere. Tu je ohranila vse spomine na svojega velikega sina, razne darove, pištole, s katerimi se je igral in druge predmete, ki jih je uporabljal na domačiji.

V mladosti je bil Franklin Roosevelt tudi v Nemčiji. Mati ga je vzela s seboj na veliko potovanje, ko mu je bilo 13 let. »Naj spozna tudi druge kraje, da bo znal ceniti svet in življenje!« pripoveduje rada še zdaj gostom, zakaj ga je vzela s seboj. Bivali so dalje časa v Heidelbergu, Monakovem in Versaillesu.

Rooseveltova mati je še krepka žena, čeprav ji bo skoro 90 let. Večkrat pravi, da so podjeine, krepke matere

največja opora možem v življenju. Tako je tudi Napoleon imel v materi Letizil veliko podporo, da v najtežjih trenutkih ni klonil. Gospa Rooseveltova se pri tem deklirsko živahno nasmehne in nihče bi ji ne prisodil, da ima že osem križev za seboj. Ko se je nekoč 70-letna gospa vračala v Ameriko, je v Cherbourgju najela motorni čoln, ker je zamudila parnik. Na veliko začudenje vseh potnikov je naglo splezala po vrvi navzgor na krov ladje, kakor da bi bila 16-leten mornar.

Kje je posadka »Admirala von Spee«

Iz Buenos Airesa poroča »Neue Zürcher Zeitung«: »Argentinska vlada je internirala članice posadke potopljene nemške križarke Admirala Grafa von Spee«, kljub protestu iz Berlina. Straža nad njimi se je zelo poostрила, ko sta dva moža pobegnila in so jih našli na italijanskem parniku »Neptunia«. Kasneje je ušlo še 11 internirancev. Vlada je posadko premestila na otok Martin Garcia, blizu uru-

Bila je tudi med prvimi ameriškimimi damami, ki se je upala stopiti v letalo. Ko se je nekoč letalo z njo izgubilo in se je potem srečno vrnila, ji je brzojavil sin: »Bravo! Toda, ne smeš več leteti!«

Ob zadnjih volitvah je dal Roosevelt postaviti v Hyde parku posebno sprejemno postajo. Stara gospa je srečna stiskala sinovo roko, ko je čitala o volivnih rezultatih in velikem zaupanju naroda. Če ji bo sreča mila, bo to še enkrat, zdaj že tretjič doživela.

Kako so Rusi prvi presenetili s padalci

Vojni strokovnjak v »Evening Standard« poroča, da so padalci največje iznenadenje sedanje vojne. V zadnjih bojih so odločali padalci v mnogo večji meri o izidu« poroča, da so padalci največje izneveškem.

Reorganizacijo bolgarske vojske predvideva nov zakon, predložen parlamentu. Po tem zakonu bodo mobilizirani vsi Bolgari, od 17. do 65. leta.

— Torej si se vendarle poročil?
— Da. To pa zato, ker se kot samec nisem dobro počutil ne zunaj ne doma, zdaj se pa vsaj zunaj dobro počutim.

Zadnja poročila nemškega kakor gleškega vrhovnega poveljstva kažejo, da so zavezniške sile v severni Norveški je važna luka za švedskih rudu v Kiruni. Huda mesto so že dalje časa, sliko vidimo v angleških mornaricah enega izm

gvajske meje. Odnosaji med posadko in vlado so postali zelo napeti, ko so nemškimi mornarjem vzeli uniforme in jim dali civilno obleko.

Večji del posadke so spravili Argentinčini v notranjost države, v razne vojašnice. Na otoku Martin Garcia je bila med svetovno vojno internirana posadka ladje »Cap Trafalgar«, l. 1930, pa predsednik Irigoyen.

Spuščanje padalcev je postalo danes lažje, so pa izpostavljeni večjim nevarnostim, kakor prej. Rusi so te edinice prvi uvedli v vojsko. Na velikih manevrih sovjetske vojske blizu Kijeva se je spustilo izpod oblakov več tisoč padalcev. Vojaški zastopniki tujih držav so bili presenečeni. List javlja, da so Francozi takoj potem sklenili z Rusijo vojaški pakt. Nemci so pa povzeli rusko iznajdbo in jo uvedli v svojo vojsko.

Strokovnjak je mnenja, da bodo padalce uvedli v svoje edinice tudi zavezniški.

Gost: — Koliko sodčkov piva potočite v tednu?

Gostilničar: — Tako blizu dvajset.

Gost: — Ali naj vam dam nasvet, kako jih boste prodali 25?

Gostilničar: — Seveda, prosim.

Gost: — Napolnite svoje vrče pravilno!

Prvi dan po poroki je zakonski mož navsezgodaj vstal, šel v kuhinjo, zakuril, skuhal kavo in prinesel mladi ženi zajtrk v posteljo. Mlada žena je bila od tolike pozornosti va vzhicena. Toda koj nato jo je mož vprašal:

— Ali si si pa vse tudi dobro zapomnila?

Ona (presenečena): — Kajpak, dragec!

On: Potem je v redu. Kajti tako želim, da se meni vsako jutro postreže!

Senzacija morja: pritlikave križarke

Baselski »National Zeitung« prinaša podatke o nemških hitrih čolnih, ki jih poimenuje »miniature križarke«, odnosno torpedovke. Ti čolni imajo največ 300 do 600 ton, njih akcijski radij je majhen. Izven domačih vod jih spremljajo bovalne ladje, ki jim dobavljajo gostrelivo in živež.

Prost teh čolnov je izredno velika, priro 80 do 90 km na uro. Oboroženi z malimi in srednjimi topovi proti napadom, imajo dve do štiri lanorpedne cevi, reflektorje in nazameglilev.

francoska in angleška mornarica akšne čolne. Razlikujejo se pa ti škli, ker so precej manjši, imajo on, zato pa premerijo 100 km na uro, roženi so z dvema dvojnima ama, enim protiletalskim topom in torpednima cevima. Glavna st teh oklopnih motornih čolnov je zelo nizki in jih sovražnik še v majhni razdalji težko opazi.

Aktivnost britanskih ladjedelnic

Na Angleškem je prevzela 1. februarja t. l. država vse ladjedelnice pod svoje varstvo, iste pa kljub temu ostanejo zasebna last. Zasebni lastniki morejo naročiti gradnjo kakšne ladje le s predhodnim dovoljenjem države. Vse ladjedelnice gradijo sedaj s polno kapaciteto, toda primanjkuje strokovnega delavstva.

Velik del trgovinske mornarice gradi ministrstvo trgovine odnosno trgovinske mornarice na svoj račun. Od 1. januarja 1939 do 1. januarja 1940 je bilo v angleških ladjedelnicah v gradnji več kot 2 milijona ton trgovinskih ladij. Razen tega je angleška vlada izvršila rekvizicijo vseh ladij imperija. Da bi zagotovila plovbo kakor tudi trgovino in potrebna sredstva za prevažanje vojaštva in vojnega materiala, je angleška vlada nabavila v zadnjem mesecu preko 600.000 ton ladij, okoli 500.000 ton samo v USA.

Sergiusz Plasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Pokazal mi je podplutbe na glavi, rokah in na vratu. Ko sem odhajal, me je Josifek pospremil skozi vežo.

»Morda vam bom mogel povrniti? Pridite še! Vse bom storil za vas!«

»A s čim se ukvarjate?« sem ga vprašal.

Zasmejal se je ter mi položil roko na ramo, rekoč:

»Vprašajte Jožefa s čim se ukvarja Josifek. Od vam pove. Srečno pot!«

Trofida mi je povedal, da je prevejan tat.

»Svoičas je bil slaven rokomavh,« je dejal Jožef, »toda oženil se je iz ljubezni in se poboljšal. Zdaj večinoma kvarta.«

4

S Sašo Veblinom, kraljem meje in tihotapcev, sem se seznanil v nenavadnih okoliščinah. Srečal sem ga v njegovem kraljestvu — na meji.

S Trofidinim krdom sem šel četrtič čez mejo. Mejo smo prekoračili blizu Olšine. Noč je bila temna. Južni predel neba so zakrivali oblaki. Vzhodni veter je bičal v oči in oviral hojo.

Hodil sem tik za Jožefom. Pred odhodom iz kanala, kjer smo imeli skrite nahrbtnike, smo izpili vsak po pol steklenice vodke. Vesel sem bi in vse se mi je zdelo tako enostavno. Delu sem se pri-

vadil in ga vzljubil. Mikale so me daljnje poti, mikala me je tajnost naših pohodov, izzivala me je nevarnost.

Nekaj dni pred tem sem si kupil novo opremo. Zdaj sem imel svojo žepno baterijo in svojo uro. Pred odhodom sem vtaknil v žep dve steklenici vodke. Skratka, postal sem strokovnjaško preizkušen tihotapec.

Nekoliko korakov smo zavili v goščo. Pred nami je šumela voda. Trofida je stopal počasi in previdno ter se čestokrat ustavil. Nikoli še ni šel tako previdno kot takrat. Na nekem mestu je nepremično obstal. Postal mi je hladno. Potem je stopil naprej. Šumenje vode je postajalo glasnejše. Znenada se je jel Jožef umikati. Pristopil je k meni. Zgrabil me je za ramo ter me potisnil navzdol, da sem se sklonil. Pred seboj sem natančno zaslišal žuborenje vode. Ta hip je presekalo nočno tišino strel iz karabinke in močan glas:

»Stoj! Stoj!«

In v tem trenutku je odjeknilo nekoliko strelcev iz samokresov. Potem so zagrmeli strelci iz karabink. Zada sem začul korake bežečih ljudi. Iz teme pa so še vedno udarjali glasovi:

»Stoj! Stoj! Stoj!«

Vse naokrog se je zavrtelo. Težko sem razumel, kaj se dogaja. Trofida je

njim. Brodila sva po vodi, do kolen. Pazio sem, da ne zgrešim tovariša, ki je bil pred menoj.

Prišla sva k poraslemu bregu reke. Zlezla sva iz vode. Ta hip se je primerilo nekaj presenetljivega. Tik pred menoj je počil strel in čutil sem, kako je neka postava skočila name. Udarci je bil tak nepričakovani in silen, da sem se opotekel in padel v vodo. Težak nahrbtnik me je še potlačil. Nekdo je bežal po strugi. Naokoli so grmeli strelci in odmevali razdraženi kriki. Skrit pod previsnim bregom sem sedel v redkem močvirju.

Čez nekaj minut je zavladala okoli mene tišina. Strelci in kriki so se oddaljili na levo. Polagoma sem zlezal iz vode in blata na breg in tiho krenil na nasprotno stran.

Stopil sem v gozd. Težko sem hodil. Ovivala so me drevesa grmovje in vejice. Ker nisem poznal kraja, sem se bal, da bi ne padel v roke »zelenim«. Sedel sem pod bor in dolgo počival. Potem sem odrinil na slepo, držeč se ravne smeri. Rad bi prišel iz gozda. Po daljši hoji sem se ustavil v goščavi na robu gozda. Spomnil sem se, da smo prej hodili proti vetru. Če grem torej za vetrom, se moram vrniti. Kmalu pa mi je šinilo v glavo, da bi me mogel veter zapeljati, ker se je utegnil medtem že izpremeniti. Loteval se me je obup. Ostal sem brez pomoči, izgubljen v gosti temi, kjer me na vsakem koraku čaka nevarnost. Od vsepovsod prežijo name brezobzirni

sovražniki! Ko bi bil z menoj Jožef, bi z lahkoto našel od tod. Toda kje je? Morda me zamenja išče?

Ta hip sem se spomnil najinega razgovora o zvezdah, ko smo se prvič vračali. Naglo sem krenil naprej, da se čimprej oddaljim od gozda.

Ustavil sem se na odprti ravni ter se jel razgledovati po nebu. Več kot čez polovico je bilo zagnjeno z oblaki, na drugi polovici pa je žarelo sozvezdje Velikega voza, ali Velike medvedice, kar mi je kasneje povedal Petrik Filozof. Sedem velikih zvezd je žarelo na temnem nebu; dolgo sem jih gledal s pritajenim dihom. Spomnil sem se Jožefovih besed: »...pojdi tako, da boš imel te zvezde na svoji desnici!«

Obrnil sem se z desnim bokom proti zvezdam, in čutil sem, da mi brije veter za vrat. Da, to je smer proti zapadu!

Krenil sem naprej. Stopal sem previdno in tiho, da bi ne vzbujal trušča. Šel sem čez polja, dobrave in holme... Prekoračil sem potok, vendar pa doslej še nisem vedel, kje se nahajam. Morda še v Sovjetiji, morda že na Poljskem. Odločil sem se, da grem naprej. Rajši padem v roke obmejni straži na Poljskem, kjer je kazni za tihotapstvo milejša kot pri Sovjetih.

Korak za korakom sem se pomikal naprej. Včasih sem se ustavil in dolgo prisluškoval. Z očmi sem skušal prodrati čim globlje v temo, ki me je obkroževala. Bil sem na nekakšnem holmu. Stopil sem popolnoma na vrh. Spomnil sem se Jožefove zgodbe o kapitanu in prikazni.

Velika razprodaja

manufakturnega blaga radi nemogoče dobave blaga v čisti volni. Prodajamo od 20-30% ceneje od znano nizke stare cene. Zato pohitite vsi v ...

Ne zamudite prilike, dokler zaloga še traja!

Češki magazin
(pri glavni policiji) Maribor

Kultura

Letošnja beneška Biennale

V Benetkah v Italiji prireajo vsaki dve leti veliko mednarodno razstavo del sodobnih likovnih umetnikov, ki se zaradi tega imenuje »Biennale«. Letošnji 22. prireditvi, ki je sedaj odprta, se pozna, da je večina Evrope v vojni. Mnoge države zaradi tega na njej sploh niso zastopane. Pač pa je v svojem lastnem paviljonu zastopana zopet tudi Jugoslavija. Med jugoslovanskimi umetniki predstavlja sedanjost slovensko sodobno umetnost samo akad. slikar Maksim Sedej iz Ljubljane, dočim je na prejšnji bil zastopan slikar Matija Jama.

Na Biennali se podeljujejo tudi nagrade. V žiriji za podelitev letošnjih nagrad so bili nemški slikar Adolf Ziegler, madžarski profesor Tibor Gerevich, španski kipar Enriquez Perez, italijanski slikar Cipriano Efisio Oppo in italijanski kipar Antonio Maraini kot tajnik Biennale-a. Za kandidate za nagrade so bili od žirije izbrani: 11 Italijanov, med njimi tudi kipar Varra, ki je lani skupaj s Černigom razstavljal v Mariboru, 3 Nemci, 2

Madžara, 2 Španca in 2 Švicarja, dočim je bilo umetnikom Jugoslavije, Romunije, Grčije in Češke le izrečeno — priznanje. Nagrade, ki znašajo skupaj 110.000 lir, so dobili: Mussolinijevo za slikarstvo Madžar Aba Novak iz Budimpešte, Mussolinijevo za kiparstvo Nemec Arno Breker iz Berlina, mestno beneško za italijanskega slikarja Felice Carena iz Firenze, mestno beneško za italijanskega kiparja Guido Galletti iz Genove, grofa Volpija di Misurate za grafiko tujca Maurice Brochas iz Bruslja in istega za italijanskega grafika Marcello Bogliione iz Turina.

Španci in Švicarji so izpadli po sklepu žirije zato, ker sta bila na zadnji Biennali odlikovana in nagrajena njihova zastopnika: za Španijo slikar Ignacio Zuloaga in za Švico kipar Hermann Hubacher. Iz istega vzroka je umaknil svojo kandidacijo tudi član žirije Cipriano Efisio Oppo. Nagrade so torej ostale v madžarsko-nemško-italijanskem krogu.

r.

k Naš rod, namenjen naši ljudskošolski mladini kot izdaja Mladinske Matice, je s koncem šolskega leta zaključil svoj XI. letnik. Mesečnik je najbolj razširjen med vsemi, kar jih izdajamo za mladino na Slovenskem. Urejuje ga Josip Ribičič. Med sodelavci so K. Meško, Š. Grudnova, G. Strniša, G. Koritnik, F.

Bevk, A. Cerkenik, F. Roš, L. Novy, I. Slokanova, O. Hudales, V. Winkler, in J. Ribičič, sama znana imena iz sodobnega slovenskega mladinskega slovstva. Emil Smasek je priredil po S. Rozanovu zgodbo o izgubljenem Travku. V zvezku je več lepih ilustracij.

Sport

„Jugoslovanski derby“ v Mariboru

Mariboru se obeta letos zopet jako zanimiva sportna prireditel, za katero vlada zanimanje širom cele države. 4. avgusta bodo največje domače konjske dirke, Jugoslovanski derby, za katerega je razpisana nagrada 10.000 dinarjev. Pri tej veliki preizkušnji bo startalo 31 konjev, med katerimi se že danes smatraja za glavne favorite „Senor“ (Karel Weitzl, Maribor),

„Lidija“ (Jakob Vavpotič, Lokavec), „Lada“ (žrebčarna Bijenik, Zagreb), „Legro“ (Alojz Novak, Banovci), „Vilma“ (Ivan Lipelj, Bizeljsko) itd. Razen glavne premije 10.000 dinarjev je razpisana še posebna nagrada za konjerece v znesku 2.000 din. Vesti, da je letošnji derby premeščen v Zagreb, torej niso točne.

Kdo pride v semifinale?

V nedeljo se bo nadaljevalo finalno tekmovalje za naslov nogometnega prvaka Slovenije s povratnimi tekmami prvega kola. Nastopili bodo isti pari kakor preteklo nedeljo, tekme pa bodo na igriščih klubov, ki so preteklo nedeljo gostovali. Na sporedu so tekme Maribor—Olimp v Mariboru, CSK—Mars v Čakovcu, Bratstvo—Železničar na Jesenicah ter Kranj—Amater v Kranju.

Po rezultatih minile nedelje lahko že sprecejšnje gotovostjo računamo, da se bodo vsi trije zastopniki MNP, Maribor, Železničar in CSK kvalificirali za naslednje kolo tekmovalja, saj igrata Maribor in CSK pri priložnem naskoku v rezultatu na domačem terenu, pri tekmi na Jesenicah pa tudi ni pričakovati, da bi Bratstvo v slučaju zmage popravilo mariborski poraz. Za oba kluba so odprte šanse samo v Kranju, ker se je prva tekma v Trbovljah končala z remijem. Tu bo po vsej verjetnosti odločila prednost domačega terena.

DVE PRIJATELJSKI TEKMI V MNP

Mariborska nogometna podzveza je prejela za nedeljo, 2. junija, dve prijavi prijateljskih tekem naših prvostopenjskih klubov. V Mariboru bo dopoldne ob 10.30 nastopil SK Hrastnik v revanšni tekmi

proti SK Rapidu, SK Mura v Murski Soboti pa bo imel v gosteh ligaško enajstotico SK Slavije iz Varaždina.

s Ustanovni občini zbor Slovenske sportske zveze je zaradi tehničnih ovir preložen na petek, 7. junija. Po prvotnem načrtu bi se moral vršiti drevi.

s Upravni odbor HNŽ je na svoji zadnji seji tudi formalno sprejel v svoje članstvo čakovečka kluba CSK in Gradjanski ter jih dodelil varaždinski župi.

s Nemška teniška zveza je pristala na sodelovanje v tekmovalju damskih teniških ekip za pokal Nj. Vel. kraljice Marije. Razen Jugoslavije bodo, kakor sedaj izgleda tekmovali še Nemčija, Madžarska in Italija.

s Velik propagandni stafetni tek 10x200 m bodo priredili v nedeljo po zagrebških ulicah.

s Revanšna tekma med poročenimi in samci bo v nedeljo, 2. junija, ob 17. na igrišču SK Slovenj Gradca pri kopališču. Priredba se vrši v okviru SK Slovenj Gradca, kateri si želi pridobiti gmočnih sredstev, da si primerno uredi igrišče in postavi po možnosti slačilnico na samem sportnem prostoru, da ne bo potreba moštvu za vsako tekmo iskati primerne garderobe. Del čistega dobička pa je namenjen dijaški kuhinji v Slov. Gradcu.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasi oglašje se din 8.—, Družbe, preklic, dopisni znesek za te oglašje se din 10.—, Debeli enkratno objavo znaša din 2.—, Znesek za vpisati v pisnu skupa z naročilom ali v pisnena odgovore glede malih oglašev s

Pedisa
KOPALNA SOL ZA NOGE
PROTI POTENJU, UTRUJENOSTI IN BOLEČEMU VNUTJU NOG, TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM IN OZEBLINAM
DIN 5.—, 6.— IN 12.—
DROGERIJA
kanc

TRČ
z meš
sprejem
»Več«

BI
starejš
zaposl
»Več«

Sprej
ČEVI
Stude
Srečk

KAM, KJE?

VINOTOČ TRAFENIK
prej Viher odprt, najlepša izletna točka mimo Wolfzetta na Grič. 3755-1

NOVA DAMSKA KAPELA
nastopa 1. junija v restavraciji »Ljutomer« na Rotovškem trgu 8. Za obilen obisk se priporoča. Stibler, 3810-1

SLUŽBO DOBI

DEKLE ZA VSE
ki zna kuhati, in pomožna na takafica se sprejmeta v gostilni Krempel, Radvanje. 3785-2

z maturo
turna trgovina v Mariboru. Ponudbe pod »Matura« na ogl. odd. »Večernika«. 3791-2

DEKLE
za vsa hišna dela in kuho, pridno in zvesto dobi službo takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3812-2

SLUŽBO IŠČE

Samostojna
DOBRA KUJARICA
gre k dobri družini. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3792-3

SOBA IN KUHINJA
za oddati. Vprašati Ulica kneza Koclja 26-I, levo. 3809-5

STANOVANJE
veliko sobo, primerno tudi za delavnico, oddam. Meja Studencev-Limbuš 144. 3784-5

SOBO ODDA

OARCONIERO
kopalnica, plin, centralna kurjava, oddam. Grajski trg 1. 3805-8

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vdom se odda. Gosposka 18-II, Bercko. 3803-8

Odda se
SOBA
3805-8

NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

HOHNER
harmonike
so od vseh
najboljše

ŽENSKI KOTIČEK

POSTELJNE ODEJE
samo z belo vato, močno prešite, posteljno perilo, zglavniki, tuhe, koce, madrace, leti, puh in perje po najnižji ceni. A. Štuhec, Maribor, Stolna ul. 5. 3328-18

OBRT - TRGOVINA

NAHRBTNIKE
v veliki izbiri nudi Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 3696-13

Se vedno kupite dobro in po ugodnih cenah

BLAGO ZA OBLEKE
plašče, svilo itd. v modni trgovini Josip Šrai, Maribor. 3450-13

VOZILA

MOTORNO KOLO
dobro ohranjeno, 200—250 ccm, kupim. Pokaže se ga lahko v Kosarjevi 40, prtil., od 19.—20. ure. 3801-22

PRIDELKI

30 HL. JABOLČNIKA
naprodaj. Vprašati pri Gajser Mihael, Gajeva ul. 4, Maribor. 3793-23

RADIO GODEC
MARIBOR
na obroke
RADIO
KRALJA PETRA TRG 6

LOKAL

LEP LOKAL
v sredini mesta se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3779-10

DENAR

HRANILNE KNJIŽICE
drž. vredn. papirje, valute prodane najbolje pri Bančno kom. zavodu Maribor, Aleksandrova 40. Kupujte tri nasrečke drž. loterije. 2950-12

POHIŠTVO-OPREMA

Proda se črešnjeva
SPALNICA IN KUHINJA
radi selitve. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3781-17

ZENITBE - DOPISI

Industrijalec
ZELI POROČITI GOSPODIČNO
s čisto preteklostjo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Denar ni pogoja«. 3802-19

Nepričakovano nas je zapustil naš brat, gospod

IVAN KORŽE

trgovec, gostilničar in posestnik

v Cirkovcih na Dravskem polju, dne 29. maja 1940.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petet, 31. maja t. l., ob 10. uri predpoldne na domačem pokopališču.

Žalujocha brata in sestra